

Rapport

Datum: 8 december 2005
Rapportnummer: 2005/380

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden:

ten onrechte verzoeksters rijbewijs heeft laten innemen op de voet van artikel 28a WAHV;

heeft nagelaten voortvarend nadere maatregelen te treffen om herhaling in de toekomst van toepassing van het onder 1) genoemde dwangmiddel te voorkomen; en

totdat verzoekster zich tot de Nationale ombudsman wendde (5 augustus 2004) ondanks haar rappel nog geen beslissing had genomen op de aanvraag van 10 oktober 2003 van verzoekster voor schadevergoeding wegens de onterechte inname van haar rijbewijs.

Voorts klaagt verzoekster er over dat het College van procureurs-generaal op het moment dat zij zich tot de Nationale ombudsman wendde nog niet heeft beslist op haar verzoek om schadevergoeding van 10 oktober 2003.

Voorts heeft de Nationale ombudsman uit eigen beweging onderzoek gedaan naar de volgende gedraging:

De wijze waarop het CJIB bij de behandeling van verzoeksters klacht van 10 oktober 2003 toepassing heeft gegeven aan het bepaalde in artikel 9:10 van de Algemene wet bestuursrecht.

Beoordeling

Algemeen

Op 7 oktober 2003 bezocht verzoekster het gemeentehuis voor het vernieuwen van haar rijbewijs. In plaats van een nieuw rijbewijs te krijgen, werd verzoekster geconfronteerd met de mededeling van de behandelend medewerkster van de gemeente dat het door haar geraadpleegde Centraal register Rijvaardigheidsbewijzen en Bromfietscertificaten (CRB) aangaf dat het rijbewijs van verzoekster diende te worden ingevorderd omdat er op dat moment meerdere verkeersboetes ten laste van verzoekster openstonden. Verzoekster heeft daarop haar rijbewijs moeten achterlaten en is zonder rijbewijs huiswaarts gekeerd.

Al gauw bleek via veelvuldig telefonisch contact tussen verzoekster, gemeente en Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) dat de openstaande verkeersboetes geen betrekking hadden op verzoekster maar op een inwoner van Almere, met dezelfde achternaam, dezelfde initiaal en dezelfde geboortedatum, maar een andere geboorteplaats en woonplaats en dat dus sprake was geweest van persoonsverwisseling. Verzoekster kon vanaf 8 oktober 2003 weer beschikken over haar rijbewijs.

A. Het Centraal Justitieel Incasso Bureau

I. Ten aanzien van de inname van het rijbewijs

1. Verzoekster klaagt er in de eerste plaats over dat het CJIB ten onrechte haar rijbewijs heeft laten innemen op de voet van artikel 28a WAHV (zie Achtergrond, onder 1.).

2. De minister van Justitie achtte dit klachtonderdeel gegrond.

3. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat bestuursorganen secuur werken.

4. In dit onderzoek is onder meer het volgende komen vast te staan. Mevrouw D2, een naamgenote van verzoekster, heeft op 13 december 2002 een verkeersovertreding begaan. Toen betaling van de opgelegde sanctie uitbleef, heeft het CJIB enige tijd later de procedure opgestart die had moeten leiden tot inname van het rijbewijs van mevrouw D2. In het kader van deze procedure heeft het CJIB de volgende persoonsgegevens van mevrouw D2 verstrekt aan de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW): achternaam, initiaal, geboortedatum en GBA-nummer.

De persoonsgegevens van mevrouw D2 komen in verregaande mate overeen met die van verzoekster. Beiden hebben dezelfde achternaam, van beide begint de roepnaam met de letter J. en zijn zij bovendien op dezelfde dag geboren.

Niet gelijk zijn de geboorteplaats en de woonplaats van verzoekster en mevrouw D2.

De RDW heeft wel de achternaam, initiaal en geboortedatum van mevrouw D2 opgenomen, maar niet het - unieke - GBA-nummer. Als gevolg hiervan heeft persoonsverwisseling tussen verzoekster en haar naamgenote kunnen ontstaan.

5. Het CJIB is in eerste instantie verantwoordelijk voor de juiste aanlevering aan de RDW van de gegevens. Op dit onderdeel is niet van fouten gebleken.

Wel moet het CJIB worden aangerekend dat de matching van aangeleverde persoonsgegevens en geregistreerde rijbewijzen niet zo nauwkeurig en controleerbaar was dat een persoonsverwisseling afdoende kan worden voorkomen en als gevolg daarvan een dwangmiddel wordt ingezet tegen een nietsvermoedende derde.

Geoordeeld wordt dat het CJIB onvoldoende secuur is opgetreden en derhalve is tekortgeschoten op het punt van administratieve nauwkeurigheid.

Dat een gelijkenis tussen persoonsgegevens als hier tussen verzoekster en mevrouw D2 is opgetreden in de praktijk wellicht slechts heel sporadisch zal voorkomen doet hieraan niet af.

Op dit punt is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de te nemen maatregelen

1 Verder klaagt verzoekster er over dat het CJIB onvoldoende voortvarend is geweest met betrekking tot het treffen van maatregelen om een herhaling van de onterechte inname te voorkomen.

2. In reactie hierop gaf de minister te kennen dat het CJIB vanaf eind 2003 samen met de Rijksdienst voor het Wegverkeer onderzoek heeft gedaan naar de mogelijke oplossing voor het hier gesignaleerde probleem en dat de Rijksdienst voor het Wegverkeer uiterlijk begin 2005 de programmatuur zodanig zou aanpassen dat een voorval als hier aan de orde, zich niet meer zou kunnen voordoen.

3. In juni 2005 berichtte de minister van Justitie dat voor de beoogde oplossing zowel bij de RDW als bij het CJIB meer ingrijpende systeemaanpassingen nodig waren waarmee veel tijd zou zijn gemoeid. Daarom was gekozen voor een andere oplossing: het bevragen door het CJIB van het rijbewijsregister primair met behulp van het (unieke) GBA-nummer. Daarvoor moest nog een autorisatie worden verkregen.

Wel was in 2003 en 2004 een voorlopige voorziening getroffen om te voorkomen dat verzoekster opnieuw zou worden geconfronteerd met onterechte inname van haar rijbewijs.

Nadien heeft de Nationale ombudsman bericht ontvangen dat de procedure per 26 augustus 2005 als volgt is gewijzigd: naast de bevraging via de combinatie achternaam, voorletter en geboortedatum, kan het rijbewijsregister ook met het GBA-nummer worden bevroegd.

4. Het staat vast dat het CJIB en de Rijksdienst voor het Wegverkeer eind 2003 zijn begonnen met de voorbereiding van aanpassingen van de programmatuur zodat een voorval als waarmee verzoekster te maken heeft gekregen zich niet meer zal kunnen voordoen. Na verloop van tijd is een andere oplossingsrichting gekozen die heeft geresulteerd in een procedurewijziging per 26 augustus 2005. Hoewel aannemelijk is dat het hier een complex probleem betrof en bovendien een persoonsverwisseling als hier aan de orde zich in de praktijk niet erg vaak zal voordoen, acht de Nationale ombudsman in dit geval een periode van meer dan anderhalf jaar te lang.

Daarmee heeft het CJIB gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid, welk vereiste inhoudt dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden.

Op dit punt is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

5. In het kader van dit onderzoek is ook gebleken dat het CJIB vooruitlopend op de definitieve aanpassing van de procedure wel voorlopige maatregelen heeft getroffen om te voorkomen dat het rijbewijs van verzoekster opnieuw ten onrechte zou worden ingenomen.

Op dit punt is de onderzochte gedraging behoorlijk.

6. De Nationale ombudsman heeft met instemming ervan kennis genomen dat de minister van Justitie inmiddels zodanige algemene voorzieningen heeft getroffen dat volgens de minister van Justitie mag worden verwacht dat situaties als de in dit onderzoek aan de orde zijnde persoonsverwisseling in de toekomst niet meer zullen voorkomen.

Hierbij dient de kanttekening te worden geplaatst dat de door de minister ingevoerde aanpassing naar het oordeel van de Nationale ombudsman uitsluitend effect kan sorteren als in situaties waarin inname van het rijbewijs wordt overwogen, het rijbewijsregister steeds wordt bevraagd met behulp van het unieke GBA-nummer.

III. Ten aanzien van de schadevergoeding

1. Verder klaagt verzoekster er over dat het CJIB op 5 augustus 2004, zijnde de datum waarop zij zich tot de Nationale ombudsman wendde, nog geen beslissing had genomen op haar verzoek van 10 oktober 2003 om vergoeding van de schade die verzoekster had geleden als gevolg van het ten onrechte innemen van haar rijbewijs.

2. In reactie op dit klachtonderdeel gaf de minister van Justitie te kennen dat niet het CJIB maar het College van procureurs-generaal de instantie is die bevoegd is hierover te beslissen. De minister achtte het echter onjuist dat het CJIB het verzoek van 10 oktober 2003 pas op 24 september 2004 had doorgestuurd naar het College van procureurs-generaal.

3. In dit onderzoek is komen vast te staan dat het CJIB verzoekster reeds bij brief van 10 december 2003 op de hoogte heeft gesteld van het feit dat niet het CJIB maar het College van procureurs-generaal bevoegd is te beslissen over haar schadeclaim.

4. Ingevolge het bepaalde in artikel 2:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) dient een bestuursorgaan een geschrift tot behandeling waarvan een ander bestuursorgaan bevoegd is, onverwijld door te sturen naar dat orgaan en de afzender hiervan op de hoogte te stellen.

In dit geval had het CJIB nadat het had geconstateerd dat het niet bevoegd was de schadeclaim van verzoekster af te handelen, deze onverwijld en niet pas medio september 2004, zijnde bijna één jaar na ontvangst, moeten doorsturen naar het College van procureurs-generaal. Door dit na te laten heeft het CJIB gehandeld in strijd met het voorschrift van artikel 2:3 Awb. Hiermee heeft het CJIB het vereiste van voortvarendheid, welk vereiste inhoudt dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden, in verregaande mate genegeerd.

Op dit punt is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

IV. Ten aanzien van de klachtbehandeling

1. Op grond van artikel 15 van de Wet Nationale ombudsman, zoals dat luidde op het moment dat werd begonnen met dit onderzoek, heeft de Nationale ombudsman op eigen initiatief bij het onderzoek betrokken de wijze waarop het CJIB bij de behandeling van verzoeksters klacht van 10 oktober 2003 toepassing heeft gegeven aan het bepaalde in artikel 9:10 Awb (zie Achtergrond onder 2.).

2. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen die daarbij een belang hebben in staat stellen te worden gehoord.

Artikel 9:10 Awb schept voor bestuursorganen de verplichting om klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft gelegenheid te geven om te worden gehoord.

3. Uit het onderzoek is gebleken dat nadat verzoekster op 10 oktober 2003 een klacht had ingediend bij het CJIB over het ten onrechte innemen van haar rijbewijs, zij op 17 november 2003 met haar instemming telefonisch is gehoord door een klachtbehandelaar.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

B. Het College van procureurs-generaal

1. Ook klaagt verzoekster er over dat het College van procureurs-generaal op het moment dat zij zich tot de Nationale ombudsman wendde, zijnde 5 augustus 2004, nog niet had beslist op haar verzoek van 10 oktober 2003 om schadevergoeding.

2. Uit de reactie van de minister van Justitie is gebleken dat het CJIB het desbetreffende verzoek pas bij brief van 24 september 2004 heeft doorgestuurd naar het College van procureurs-generaal. Ook is gebleken dat het College van procureurs-generaal daarna bij brief van 10 november 2004 verzoekster een vergoeding van € 80 heeft aangeboden.

3 Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden.

4. Over de gehele periode bezien is de behandeling van verzoeksters schadeclaim alles behalve voortvarend verlopen. Vanaf het moment dat het College van procureurs-generaal medio september 2004 in het bezit was gekomen van verzoeksters brief van 10 oktober 2003, heeft het College het verzoek echter alsnog binnen zeven weken afgehandeld. Binnen deze periode is nog met verzoekster gecorrespondeerd.

De Nationale ombudsman acht de behandeling van verzoeksters brief van 10 oktober 2003 door het College van procureurs-generaal op zich beschouwd voldoende voortvarend.

Op dit onderdeel is de onderzochte gedraging behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) te Leeuwarden is

gegrond ten aanzien van:

de inname van het rijbewijs van verzoekster, wegens schending van het vereiste van administratieve nauwkeurigheid;

het aanpassen van de procedure, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid;

het doorzenden van verzoeksters schadeclaim, wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

niet gegrond ten aanzien van:

het treffen van voorlopige voorzieningen ten behoeve van verzoekster.

Op het punt van de klachtbehandeling door het CJIB is de onderzochte gedraging behoorlijk.

De klacht over de onderzochte gedraging van het College van procureurs-generaal is niet gegrond.

De Nationale ombudsman heeft er met instemming van kennisgenomen dat de minister van Justitie zodanige voorzieningen heeft getroffen dat volgens de minister van Justitie mag worden verwacht dat een persoonsverwisseling als in dit onderzoek aan de orde was in de toekomst niet meer zal voorkomen.

Onderzoek

Op 5 augustus 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw D. te L., met een klacht over gedragingen van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) te Leeuwarden respectievelijk het College van procureurs-generaal te Den Haag. Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als gedragingen van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de minister en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen

verstrekke inlichtingen te reageren. Vervolgens werd verzoekster in de gelegenheid gesteld op de verstrekke inlichtingen te reageren. Tevens werd de minister een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Verzoekster en de minister van Justitie deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Verzoekster begaf zich op 7 oktober 2003 naar het gemeentehuis van haar woonplaats voor het laten vernieuwen van haar rijbewijs. De baliedewerkster die verzoekster toen te woord stond, deelde verzoekster mee dat het door haar geraadpleegde Centraal register Rijvaardigheidsbewijzen en Bromfietscertificaten (CRB) aangaf dat het rijbewijs van verzoekster diende te worden ingenomen.

Dat is toen gebeurd. Verzoekster is daarna zonder rijbewijs huiswaarts gekeerd.

Telefonische navraag hierover door verzoekster bij het CJIB te Leeuwarden leerde haar dat het rijbewijs was ingenomen omdat er meerdere verkeersboetes openstonden.

Tijdens dit telefoongesprek kwam op enig moment naar voren dat de openstaande verkeersboeten betrekking hadden op een inwoner van Almere, met dezelfde achternaam, dezelfde beginletter van de voornaam en ook dezelfde geboortedatum, en dat dus sprake was geweest van persoonsverwisseling.

2. Bij brief van 10 oktober 2003 heeft verzoekster hierover een klacht ingediend bij het CJIB. Hierin deelde zij onder meer het volgende mee:

"Op 7 oktober jl. werd ik onaangenaam verrast aan de balie van Burgerzaken van het gemeentehuis te L. (...) toen ik mijn rijbewijs, nummer (...) wilde vernieuwen. De baliedewerkster (...) deelde mij mede dat er in het CRB een maatregel was geplaatst door het CJIB. Deze maatregel hield een invordering in. De medewerkster heeft toen mijn rijbewijs ingenomen. Ik gaf aan dat er sprake moest zijn van een vergissing dan wel een persoonsverwisseling, waarop de medewerkster belde met het CRB. De helpdesk medewerker van het CRB, (...) adviseerde dat mijn rijbewijs moest worden ingenomen en dat ik hierover een bericht had ontvangen. Ik gaf aan dat mijn rijbewijs niet was ingevorderd en dat ik hierover ook nimmer een schrijven heb ontvangen, waarop de medewerkster van de gemeente mij vroeg heel goed na te denken en of ik mij geen overtredingen kon herinneren. Ik werd op dat moment aangetast in mijn eer en goede

naam. Ik vond dit zeer onaangenaam. Daarnaast werd mijn rijbewijs ingenomen en had men geen tijd om een en ander op papier te bevestigen.

Zonder mijn oude rijbewijs en eveneens zonder een nieuwe ben ik naar huis gegaan en heb gebeld met diverse instanties om uit te vinden wat er aan de hand was. Het gemak waarmee je dan bij wijze van spreken urenlang in de wacht wordt gezet is op dat moment bijzonder irritant. Uiteindelijk hoorde ik van mevrouw H. (...) van het CJIB dat mijn rijbewijs was ingenomen omdat er nog verkeersboetes open stonden. Ik gaf aan dat er sprake moest zijn van een persoonsverwisseling. Het is mij namelijk bekend dat er nog een D2, geboren (...) 19(...) is. Mevrouw H. gaf aan dat ze een en ander uit zou zoeken. Ik vroeg haar of het CJIB ook de boete zou betalen mocht ik worden aangehouden door de politie terwijl ik zonder rijbewijs autorijd en zou blijken dat mijn rijbewijs ten onrechte was ingenomen. Ze antwoordde dat zij niet mijn boete zou betalen. Ik kon dus die dag niet zelf mijn auto besturen. Dat is bijzonder ongemakkelijk als je in een klein dorp woont op 30 km van de grote stad en het openbaar vervoer geen redelijk alternatief biedt als je twee kleine kinderen hebt.

Uiteindelijk blijkt dat het rijbewijs van mevrouw D2., eveneens geboren op (...) 19(...), maar wonende te Almere had moeten worden ingenomen. Mevrouw H. gaf aan dat er systeem technisch iets fout is gegaan. De computer had namelijk niet, de overigens andere voornaam, gecontroleerd. En degene die de data intypt kennelijk ook niet. Ik vind dit zeer kwalijk. Ik moet er niet aan denken wat er zou zijn gebeurd indien ik onderweg met mijn twee kinderen zou worden aangehouden door de politie.

Graag verneem ik op korte termijn schriftelijk van u welke maatregelen u gaat treffen opdat een soortgelijke grove fout in de toekomst niet meer kan en zal worden gemaakt.

Voorts verneem ik graag schriftelijk of er tijdens de koppeling van de systemen niet andere maatregelen c.q. zaken per abuis bijvoorbeeld via sleutelbevraging aan mijn naam zijn verbonden.

Daarnaast dient u de door mij geleden materiele en immateriële schade te vergoeden. Ik stel thans voor deze te waarderen op € 250..."

3. De directeur van het CJIB deelde verzoekster bij brief van 10 december 2003 onder meer het volgende mee:

"Omdat de termijn voor klachtbehandeling ingevolge de Awb (Algemene wet bestuursrecht; N.o.) maximaal tien weken mag bedragen heb ik om de behandeling niet verder onnodig te vertragen met uw instemming u op 17 november jl. telefonisch gehoord. (...)

Mondeling hebt u nogmaals toegelicht wat voor u de essentie van de zaak is. U hebt kort samengevat aangegeven dat u het slachtoffer bent geworden van een

persoonsverwisseling. Toen u op 7 oktober jl. uw rijbewijs wilde verlengen op het gemeentehuis van uw woonplaats is het rijbewijs in plaats van te worden verlengd feitelijk ingenomen. Dit omdat in het CRB een inneming van het rijbewijs door de officier van justitie te Leeuwarden was geactiveerd. U was zeer verrast en verbolgen en voelde zich door de gang van zaken ook aangetast in uw eer en goede naam. Door de inname was u een dag niet in staat uw auto te besturen, hetgeen lastig voor u was. U verzoekt in verband met de geleden materiële en immateriële schade een vergoeding van € 250.

In uw brief vraagt u of er nog meer zaken of maatregelen als gevolg van een persoonsverwisseling aan uw naam zijn verbonden. Daarnaast vraagt u aan te geven welke maatregelen getroffen zullen worden om een soortgelijke fout in de toekomst te voorkomen.

Naar aanleiding van uw klacht heb ik een onderzoek ingesteld. Daaruit is mij met betrekking tot de feiten het volgende gebleken. U bent inderdaad het slachtoffer geworden van een persoonsverwisseling. Het CJIB had dit al schriftelijk aan u bevestigd in zijn brief van 8 oktober 2003. Eerder op diezelfde dag had u over uw klacht telefonisch contact gehad met een medewerker van het Landelijk Coördinatiecentrum Arrestatiebevelen. De toepassing van het abusievelijk aan uw naam gekoppelde dwangmiddel is met onmiddellijke ingang gestaakt. Andere feiten die ten onrechte aan uw naam gekoppeld zijn, heb ik niet aangetroffen.

In het kader van de inning van administratieve sancties, opgelegd in het kader van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv), krachtens welke wet het CJIB bevoegd is, heeft de wetgever een aantal dwangmiddelen geïntroduceerd. Volgens artikel 28a Wahv kan de officier van justitie te Leeuwarden het rijbewijs innemen van iemand aan wie een administratieve sanctie is opgelegd en die in gebreke blijft te betalen. Een inneming van het rijbewijs duurt ten hoogste vier weken. Om de betrokkene op de hoogte te stellen van de inneming verzendt het CJIB een zogenaamde sommatie, waarin gewezen wordt op de verplichting het rijbewijs op een bepaald tijdstip en een bepaalde plaats in te leveren.

Voor de inname een feit is, vindt een bepaalde procedure plaats waarbij gegevens worden uitgewisseld tussen het CJIB en de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW; N.o.). Het betreft een elektronische uitwisseling, waarbij uit het Mulder-systeem van het CJIB een aantal persoonsgegevens worden geselecteerd die vervolgens worden gematcht met de gegevens uit de database van de RDW. Het kan voorkomen dat geen matching kan plaatsvinden. Indien hiervan melding wordt gedaan wordt de invordering tegengehouden. Er is dan sprake van een belemmering voor opname van de vordering. (...)

Abstraherend van persoonsgegevens wil ik op basis van de gegevens waarover ik zelf op dit moment beschik de situatie die zich heeft voorgedaan uiteenzetten. In de casuspositie gaat het om twee personen met dezelfde achternaam, dezelfde initiaal en dezelfde

geboortedatum, maar met verschillende geboorteplaatsen en verschillende adressen. Persoon A (onze betrokkene in de zin van de Wahv) is wel kentekenhouders maar niet in het bezit van een rijbewijs en betaalt haar administratieve sancties niet. Persoon B (het slachtoffer van de persoonsverwisseling) heeft wel een rijbewijs maar is verder op geen enkele manier bij de zaak betrokken.

Het CJIB gebruikt op dit moment achternaam, initiaal, geboortedatum en GBA-nummer als invoergegevens en de RDW hanteert zijn eigen persoonsleutel. Het CRB constateert in een geval als het onderhavige geen belemmering, keurt de opvoering niet af en de sommatie wordt in het CRB ten aanzien van de verkeerde persoon geïnitieerd. De betrokkene (persoon A) krijgt (...) van het CJIB een sommatie thuis en persoon B verneemt niets tot hij of zij toevallig tegen een politiecontrole oploopt of zijn/haar rijbewijs verlengt in de betreffende periode. Het matchingsysteem is derhalve niet waterdicht.

Mijn voorlopige conclusie is dat zonder nadere maatregelen herhaling in de toekomst van hetzelfde scenario niet is uit te sluiten. Dit is een onwenselijke situatie en daarom vindt op dit moment onderzoek plaats naar aan mogelijke oplossing van het probleem. Bij dit onderzoek dient naast het CJIB ook de RDW betrokken te worden. In dit stadium is het voor mij nog niet mogelijk aan te geven welke concrete oplossingen realiseerbaar zijn en op welke termijn die daadwerkelijk toegepast kunnen worden. Ik verwacht u niet eerder dan eind januari 2004 hierover nader te kunnen berichten.

Met betrekking tot een eventueel uit te keren schadevergoeding deel ik u mee dat het eindoordeel hierover is voorbehouden aan het Parket Generaal. Voor de beoordeling is wel een gespecificeerd overzicht nodig van de kosten die u claimt. U kunt dit schriftelijk aan mij doen toekomen."

4. In reactie op de brief van 10 december 2003 van de directeur van het CJIB deelde verzoekster hem bij brief van 19 februari 2004 onder meer mee dat haar schadeclaim van € 250 een lumpsum betrof, bevattende een vergoeding voor gemaakte taxikosten van € 80 en een vergoeding van € 170 voor immateriële schade. Ook wees verzoekster nog op het aspect van wettelijke rente.

5. In reactie op verzoeksters brief van 19 februari 2004 wees de directeur van het CJIB verzoekster er bij brief van 15 april 2004 op dat de vordering inname rijbewijs die aan haar naam gekoppeld was geweest uitsluitend het gevolg was geweest van persoonsverwisseling en dat het CJIB op dat moment geen enkele vordering op verzoekster had. Ook deelde de directeur van het CJIB mee dat in samenwerking met de Rijksdienst voor het Wegverkeer werd gezocht naar een oplossing van het gesignaleerde probleem en dat gehoopt werd verzoekster in mei 2004 over de voortgang hiervan te kunnen berichten.

6. Bij brief van 5 augustus 2004 wendde verzoekster zich tot de Nationale ombudsman met haar klacht over de handelwijze van het CJIB met betrekking tot de invordering van haar rijbewijs en de verdere gang van zaken daarna.

B. Standpunt verzoekster

1. De klachten van verzoekster staan - verkort - weergegeven onder Klacht.

2. Ter onderbouwing van haar klacht deelde verzoekster in haar klaagschrift van 5 augustus 2004 aan de Nationale ombudsman onder meer aan dat zij zeer veel moeite had moeten doen om haar rijbewijs weer terug te krijgen. Omdat zij niet eens een kopie van het rijbewijs of een bewijs van inbeslagname had ontvangen had verzoekster diverse instanties, waaronder het CJIB, moeten bellen om het nummer van haar rijbewijs te achterhalen, aldus verzoekster.

Verzoekster gaf verder aan geïrriteerd te zijn over het gemak waarmee haar rijbewijs was ingetrokken gesteld tegenover de moeite die het haar had gekost om het rijbewijs weer terug te krijgen. Ook had zij zich gestoord aan het feit dat het CJIB haar bij herhaling had beloofd er bij haar op terug te komen, echter telkens de daarbij genoemde termijn had laten verlopen.

3. In aanvulling op haar klaagschrift van 5 augustus 2004 deelde verzoekster de Nationale ombudsman bij brief van 11 oktober 2004 mee dat zij diezelfde dag een brief had gezonden aan het CJIB waarin zij het CJIB erop had gewezen dat de toezegging in de brief van 15 april 2004 om haar in mei nader te berichten over de voortgang van de noodzakelijk gebleken procedurewijziging, niet was nagekomen.

C. Standpunt minister van justitie

1. In reactie op de klachten van verzoekster deelde de minister van Justitie bij brief van 1 december 2004 onder meer mee dat verzoeksters klachten over de inname van haar rijbewijs en over het uitblijven van een beslissing op de schadeclaim van verzoekster gegrond zijn.

Niet gegrond achtte de minister de klacht van verzoekster over het door het CJIB onvoldoende voortvarend treffen van nadere maatregelen ter voorkoming van voorvallen als hier aan de orde. Het CJIB had immers vanaf eind 2003 samen met de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) onderzocht hoe het hier gesignaleerde probleem kon worden opgelost. Uit dit onderzoek was gebleken dat de RDW-programmatuur diende te worden aangepast. Volgens de minister zou de RDW wellicht al eind 2004, maar in ieder geval uiterlijk begin 2005 de programmatuur zodanig hebben aangepast dat een voorval als hier aan de orde, zich niet meer zou kunnen voordoen.

Ook niet gegrond achtte de minister de klacht over het College van procureurs-generaal.

Dit College had immers pas eind september 2004 kennis kunnen nemen van verzoeksters claim van 10 oktober 2003.

Ook deelde de minister mee dat het College van procureurs-generaal verzoekster bij brief van 10 november 2004 heeft meegedeeld dat het College haar een vergoeding van € 80 had toegekend, welk bedrag op dat moment, zijnde 1 december 2004, naar verzoekster onderweg was, aldus de minister.

2. Bij de brief van 1 december 2004 van de minister van Justitie was als bijlage gevoegd een ambtsbericht van 9 november 2004 van de directeur van het CJIB. Hierin deelde hij onder meer het volgende mee:

"3. Feiten

Ter zake van een op 13 december 2002 gepleegde overtreding van de Wahv is een administratieve sanctie opgelegd aan een kentekenhouder van hetzelfde geslacht en met dezelfde achternaam, initiaal en geboortedatum als de verzoekster maar met een verschillende geboorteplaats en een verschillend adres. Deze betrokkene in de zin van de Wahv heeft de aan haar opgelegde administratieve sanctie alsmede de wettelijke opgelegde verhogingen niet betaald. Aangezien in een aantal andere zaken van betrokkene verhaal niet succesvol was gebleken, is vervolgens overgegaan tot toepassing van het dwangmiddel 'inname rijbewijs'.

Vervolgens heeft zich de situatie voorgedaan (...) dat het rijbewijs van verzoekster op 7 oktober 2003 is ingenomen. Zoals (...) in de brief d.d. 10 december 2003 is aangegeven, is na telefonisch contact door verzoekster met het CJIB op 8 oktober 2003 de toepassing van het dwangmiddel onmiddellijk gestaakt. De gemaakte fout waarbij de inname van het rijbewijs ten aanzien van de verkeerde persoon, te weten verzoekster, is geïnitieerd door het CJIB is bij brief d.d. 8 oktober 2003 door het CJIB aan verzoekster bevestigd.

Bij brief d.d. 10 oktober 2003 heeft verzoekster een klacht ingediend tegen het CJIB naar aanleiding van de inname van haar rijbewijs. Zij heeft naar aanleiding van de inname tevens verzocht om een vergoeding van € 250 in de vorm van een lumpsum wegens materiële en immateriële schade. Daarnaast heeft zij gevraagd naar meer zaken of maatregelen die als gevolg van een persoonsverwisseling aan haar naam zijn verbonden. Ten slotte heeft verzoekster gevraagd welke maatregelen getroffen zullen worden om een soortgelijke fout in de toekomst te voorkomen. Bij brief d.d. 10 december 2003 is de klacht door het CJIB afgedaan. Ter zake van de schadevergoeding is verzoekster meegedeeld dat een eindoordeel is voorbehouden aan het parket-generaal. Aan verzoekster is verzocht om een gespecificeerd overzicht te doen toekomen van de kosten die verzoekster claimt. Tevens is aangegeven dat verzoekster naar verwachting niet eerder dan eind januari 2004 nader bericht wordt over het onderzoek dat door het CJIB is ingesteld teneinde een oplossing voor het probleem te vinden.

Bij brief d.d. 19 februari 2004 heeft verzoekster opnieuw aandacht gevraagd voor een mogelijke oplossing naar aanleiding van de voorgevallen situatie. Tevens heeft verzoekster aangegeven nog niet tevreden te zijn met de wijze waarop het CJIB heeft gereageerd naar aanleiding van haar klacht. Verder geeft zij een nadere opgave van de door haar geclaimde en nog te claimen schade.

Op 13 april 2004 heeft telefonisch contact plaatsgevonden tussen het CJIB en verzoekster naar aanleiding van haar brief d.d. 19 februari 2004.

Bij brief d.d. 15 april 2004 van het CJIB aan verzoekster is nogmaals aangegeven dat het CJIB geen enkele vordering op grond van administratieve of strafrechtelijke sancties had op verzoekster en dat verzoekster totaal onschuldig is aan de gebeurtenissen rond het innemen van haar rijbewijs. Tevens is bericht dat in overleg met de Dienst Wegverkeer (RDW) wordt gezocht naar een oplossing van het gesignaleerde probleem. Aangegeven is dat - hopelijk - in mei 2004 nader bericht kan worden over de voortgang. Ten slotte is aangegeven dat over het verzoek om schadevergoeding het parket-generaal een beslissing dient te nemen.

Bij brief d.d. 24 september 2004 van het CJIB aan verzoekster heeft het CJIB meegedeeld dat het verzoek om schadevergoeding op 24 september 2004 ter besluitvorming is doorgestuurd naar het parket-generaal. Tevens is aan verzoekster gevraagd om, met het oog op de definitieve afdoening, zo mogelijk bewijzen van de gemaakte kosten op te sturen. Het CJIB heeft in deze brief verontschuldigen aangeboden voor de ontstane vertraging.

Bij brief d.d. 11 oktober 2004 aan het CJIB heeft verzoekster naar aanleiding van de genoemde brief d.d. 24 september 2004 verwezen naar de door haar gevraagde schadevergoeding in de vorm van een lumpsum van € 250 en de toelichting in haar brief d.d. 19 februari 2004. Zij geeft tevens aan de berichten van de ombudsman af te wachten.

Het CJIB heeft deze brief op 14 oktober 2004 doorgestuurd naar het parket-generaal met het oog op de behandeling van het verzoek om schadevergoeding.

4. Bevindingen

Op basis van het voorgaande kom ik tot de volgende bevindingen over de klacht.

Ten aanzien van het onderdeel van de klacht dat het rijbewijs van verzoekster ten onrechte is ingenomen merk ik het volgende op. In de brieven van het CJIB d.d. 10 december 2003 en 15 april 2004 is bevestigd dat het rijbewijs van verzoekster ten onrechte is ingenomen nadat de vordering inname rijbewijs als gevolg van een persoonsverwisseling aan haar naam was gekoppeld.

Ten aanzien van het onderdeel van de klacht dat het CJIB heeft nagelaten voortvarend nadere maatregelen te treffen om herhaling in de toekomst van toepassing van het dwangmiddel inneming rijbewijs te voorkomen, merk ik het volgende op.

Zoals is aangegeven in de brief van het CJIB d.d. 10 december 2003, vindt het CJIB de situatie zoals voorgevallen onwenselijk. Daarom is naar aanleiding van de klacht vanaf eind 2003 onderzoek gedaan naar een mogelijke oplossing van het probleem, samen met de Dienst Wegverkeer (RDW). Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat aanpassing van RDW-programmatuur noodzakelijk is om het geconstateerde probleem bij de gegevensuitwisseling tussen RDW en CJIB op te lossen. Het CJIB heeft vervolgens bij de RDW aangedrongen op deze aanpassing. Inmiddels heeft de RDW aan het CJIB toegezegd in 2004 of begin 2005 de aanpassing te implementeren.

Ten aanzien van het onderdeel van de klacht dat, totdat verzoekster zich tot de Nationale ombudsman wendde (5 augustus 2004), ondanks haar rappel nog geen beslissing had genomen op de aanvraag van 10 oktober 2003 voor schadevergoeding wegens de ten onrechte inname van haar rijbewijs, merk ik het volgende op.

Het CJIB had naar aanleiding van de brief van verzoekster d.d. 19 februari 2004 waarin het verzoek om schadevergoeding was gespecificeerd, het verzoek moeten doorsturen naar het parket-generaal ter besluitvorming door het College van procureurs-generaal. Wel diende verzoekster nog te worden gevraagd om - zo mogelijk - bewijzen van de gemaakte kosten te overleggen. Dit is eerst bij brief d.d. 24 september 2004 aan verzoekster gebeurd. In deze brief heeft het CJIB verontschuldigen aangeboden voor de ontstane vertraging.

5. Specifieke vragen Nationale ombudsman

(...)

2) Op 5 september 2003 verscheen rapport 2003/297 van de Nationale ombudsman. Het aan dat rapport ten grondslag liggende onderzoek betrof een klacht over het laten opnemen van onvoldoende gegevens over de identiteit van een kentekenhouder in het landelijk politieregister OPS. In het rapport deed de Nationale ombudsman de aanbeveling dat beschikbare en relevante gegevens dienden te worden benut teneinde te voorkomen dat een ingrijpend dwangmiddel zou worden toegepast bij de verkeerde personen. U heeft de Nationale ombudsman daarop laten weten de aanbeveling te zullen overnemen en dat inmiddels een oplossing was gevonden met betrekking tot de gesignaleerde problematiek.

Omdat genoemd rapport en de aanbeveling waren toegespitst op het dwangmiddel gijzeling verzoek ik u mij te berichten in hoeverre de bevraging bij overige dwangmiddelen afwijkt van de bij gijzeling gevolgde procedure. Voor zover deze procedures afwijken, verzoek ik u mij te informeren op welke punten en om welke reden deze onderling

verschillen. (In de brief ter opening van het onderzoek door de Nationale ombudsman gestelde vraag; N.o.)

Het rapport van de Nationale ombudsman 2003/297 betrof een persoonsverwisseling naar aanleiding van de toepassing van het dwangmiddel gijzeling in relatie tot OPS. In de situatie van dit onderzoek was sprake van het onvoldoende uniek maken van de gegevens die vanuit MULDER aan OPS worden aangeboden op basis waarvan aanhouding kan plaatsvinden. Naar aanleiding van de aanbeveling van de Nationale ombudsman zijn verbeteringen aangebracht. Bij brieven d.d. 6 januari 2004 en 8 april 2004 is de Nationale ombudsman hierover geïnformeerd door de minister van Justitie.

Het proces rond de toepassing van het dwangmiddel inname rijbewijs gaat eveneens uit van de gegevens zoals opgenomen in het Wahv-systeem (MULDER). In de onderhavige situatie is evenwel niet de gegevensuitwisseling tussen MULDER en OPS aan de orde maar gaat het om de gegevensuitwisseling tussen MULDER en de RDW. Ten behoeve van het dwangmiddel inname rijbewijs wordt uit het MULDER-systeem achternaam, initiaal, geboortedatum en GBA-nummer aan de RDW aangeboden. Deze gegevens worden gematcht met de gegevens uit de databank van de RDW aan de hand van de persoons sleutel van de RDW. In het geval van een positieve respons en na het uitblijven van een reactie op de sommatie om een rijbewijs voor een bepaalde datum in te leveren of de administratieve sanctie te betalen, wordt de vordering inname rijbewijs actief.

3.A: Is het juist dat het hier aan de orde zijnde voorval aanleiding heeft gegeven voor een onderzoek naar mogelijke wijziging van de inname-procedure? (vraag Nationale ombudsman; N.o.)

Ja. Naar aanleiding van de klacht is onderzoek gedaan om de situatie zoals die zich bij de inname van het rijbewijs van verzoekster heeft voorgedaan, te voorkomen.

B: Zo ja, heeft dit onderzoek reeds tot wijziging van de inname-procedure geleid?

(vraag Nationale ombudsman; N.o.)

De RDW heeft aangegeven technische mogelijkheden te zien om het geconstateerde probleem op te lossen. De RDW streeft ernaar om deze oplossing nog in 2004, of uiterlijk begin 2005 te realiseren. Met het CJIB zal nog nadere afstemming hierover plaatsvinden.

C: Waaruit bestaan die eventuele wijzigingen? (vraag Nationale ombudsman; N.o.)

Een aanpassing van de persoons sleutel waarmee de RDW de aangeboden unieke gegevens van het CJIB matcht, moet voorkomen dat de onderhavige situatie zich herhaalt.

(...).

5.A: Heeft het C J I B verzoeksters brieven van 10 oktober 2003 en 19 februari 2004 ter verdere afhandeling doorgestuurd naar het parket-generaal? (vraag Nationale ombudsman; N.o.)

(...)

Het CJIB heeft bij brief d.d. 24 september 2004 het verzoek om schadevergoeding doorgestuurd naar het parket-generaal met de vraag om het verzoek met voorrang in behandeling te nemen."

3. Bij de brief van 6 juni 2005 legde de substituut-ombudsman de minister van Justitie de volgende twee nadere vragen voor:

"In uw brief heeft u onder meer te kennen gegeven dat eind 2004 danwel begin 2005 de programmatuur van de Rijksdienst voor het Wegverkeer zodanig zou zijn aangepast dat persoonsverwisseling als hier aan de orde dan niet langer mogelijk zal zijn.

1. Kunt u nauwkeurig aangeven waaruit deze aanpassingen bestaan en op welke datum de aanpassingen feitelijk zijn ingevoerd?

2. Welke maatregelen zijn er genomen tussen 8 oktober 2003 en de datum waarop de aanpassingen zijn ingevoerd, teneinde te voorkomen dat verzoekster in deze periode opnieuw het slachtoffer zou kunnen worden van persoonsverwisseling?"

4. Bij brief van 21 juni 2005 zond de minister van Justitie de Nationale ombudsman een ambtsbericht van 2 juni 2005 van de directeur van het CJIB. Hierin deelde hij onder meer het volgende mee:

"(...) heeft u het (...) CJIB benaderd met de vraag naar de maatregelen die worden genomen om te voorkomen dat de persoonsverwisseling waarvan in de klacht van mevrouw D. sprake is, in de toekomst te voorkomen.

(...) is uit het onderzoek naar een mogelijke oplossing naar voren gekomen dat systeemaanpassing bij de Dienst Wegverkeer (hierna RDW) noodzakelijk is om het geconstateerde probleem bij de gegevensuitwisseling tussen de RDW en het CJIB op te lossen. De RDW heeft vervolgens, op verzoek van het CJIB, laten weten technische mogelijkheden te zien om het probleem op te lossen door aanpassing van de zogenaamde persoonsleutel bij de RDW. Daarbij is aangegeven dat het geconstateerde probleem nog in 2004 of begin 2005 in samenwerking met het CJIB zou kunnen worden opgelost. In verband daarmee heeft het CJIB u in bovengenoemde zin geïnformeerd.

Helaas moet ik u informeren dat de realisatie van de oplossing vertraging heeft opgelopen. Over de ontwikkelingen ter zake kan ik u het volgende meedelen. Eind 2004 en begin 2005 leek de realisatie van voornoemde oplossing nog met name afhankelijk van capaciteit bij

de RDW om dit uit te voeren. Vervolgens bleek bij nader onderzoek echter dat zowel bij de RDW als ook bij het CJIB meer ingrijpende systeemaanpassingen noodzakelijk zijn die een langere doorlooptijd zouden vergen. In verband daarmee heeft het CJIB wederom onderzocht hoe sneller en eenvoudiger tot een oplossing kan worden gekomen. Inmiddels is in overleg tussen het CJIB en de RDW in mei 2005 gekomen tot een andere oplossing. Deze oplossing behelst een procedurewijziging bij het CJIB waarbij primair met behulp van het (unieke) GBA-nummer het rijbewijsregister van de RDW wordt bevestigd. Onder verwijzing naar de afdoeningsbrief d.d. 10 december 2003 van het CJIB aan verzoeker en mijn brief d.d. 9 november 2004 aan u gebruikt het CJIB thans achternaam, initiaal en geboortedatum en GBA-nummer als invoergegevens. De RDW hanteert zijn eigen persoonsleutel waarbij (...) het GBA-nummer niet wordt meegenomen. Voor het bevestigen van het rijbewijsregister op GBA-nummer heeft het CJIB op dit moment nog geen autorisatie.

Met de RDW is afgesproken dat een aanvraag voor een dergelijke autorisatie zal worden ingediend bij de RDW. De behandeling van de aanvraag en de implementatie van de gewijzigde werkwijze bij het CJIB zal naar verwachting in totaal tenminste twee maanden duren. Ik zal u hierover in augustus a.s. nader berichten.

Ten overvloede merk ik het volgende op. Vooruitlopend op een definitieve oplossing is in 2003 en 2004 een voorlopige voorziening getroffen om te voorkomen dat de inname van het rijbewijs van verzoekster ten onrechte plaatsvindt. Deze voorlopige voorziening bestaat uit het maken van een aantekening die wijst op het gevaar van een persoonsverwisseling in de zaken van de betrokkene waarmee de persoonsverwisseling met verzoeker heeft plaatsgevonden. Dit is echter noch een volledig sluitende, noch een structurele oplossing.

Het CJIB blijft inspanningen plegen om tot een oplossing te komen. Helaas kost het realiseren van deze oplossing meer moeite en tijd dan aanvankelijk het geval leek."

D. Nadere reactie minister van justitie

Na het verschijnen van het verslag van bevindingen op 13 oktober 2005 heeft de minister van Justitie bij brief van 18 november 2005 te kennen gegeven dat de procedure over het bevestigen van het rijbewijsregister per 26 augustus 2005 in die zin is gewijzigd, dat het CJIB voortaan dat register mag bevestigen op GBA-nummer. Om die reden mag worden verwacht dat situaties als de in dit onderzoek aan de orde zijnde persoonsverwisseling in de toekomst niet meer zullen voorkomen.

E. Nadere reactie verzoekster

Met betrekking tot de door de minister van Justitie besproken procedure-aanpassing heeft verzoekster bij brief van 7 november 2005 aan het CJIB haar twijfels geuit over het praktisch nut van de desbetreffende aanpassing. Zij zond de Nationale ombudsman een

kopie toe van deze brief.

Achtergrond

1. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

Artikel 28a

"Indien niet of niet volledig verhaal overeenkomstig de artikelen 26 en 27 heeft plaatsgevonden, kan de officier van justitie te Leeuwarden het rijbewijs innemen van degene aan wie de administratieve sanctie is opgelegd. De officier kan tot uiterlijk vijf jaar nadat de opgelegde administratieve sanctie onherroepelijk is geworden van zijn bevoegdheid gebruik maken. De inneming van het rijbewijs duurt ten hoogste vier weken."

2 Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:10, eerste lid

"Het bestuursorgaan stelt de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord."